

ikke undlade allerede nu at bede lægge Mærke til, at ved „enhver Kjørelpligt“, som deri er anført, maa forståes: Enhver som har 1 Td. Hartkorn; og naar der nu er sagt ubetinget, at der ved alle Kjørlere ene og alene skal gaaes efter Hartkornet, men ikke efter noget andet Hensyn, hvilket er en Forandring i den almindelige Anordning om Kjørelspligten, saa kunde derved opstaae baade heelt synderlige og heelt mislige Forhold; thi hvad her tales om, det er ikke Bederlag for Kjørlerne, men det er om at udrede Kjørlerne strax in natura, saaledes som de blive fordrede, og det kan ved overordentlige Kjørlere i Krigstilsælde blive meget vanskeligt, næsten umuligt, at præstere for de Folk, som ikke have det fornødne Antal Heste; især vil det falde de Steder og Smaaeiendomme i Jylland, som tildeels dyrke deres Jorder ved Stude, overmaade besværligt. Den nærværende Anordning om Frikkjørlere er idet hele i sin Tid saa vel overveiet og behandlet gennem Standerne, at det vistnok er en overmaade betænkkelig Ting, ved en Indstilling, fremkaldt egentlig ved et andet Formaal, nemlig ved at gjøre Lighed mellem begge Arter af Hartkorn, der at gribe ind og forandre den hele Basis for Naturalpræstationen af Kjørlere, og det saa meget mere, som det jo tidligere har vist sig, at det var meget almindeligt, at Kjørlere bleve præsterede efter Hartkorn, efter Lægd af 8 Tdr. Hartkorn; men herved har jo vist sig den største Ulempe, og det har jo ogsaa i denne Krig vist sig, at der ved at præstere de extraordinære Kjørlere er fremkommet store Klager, idet man har besværet sig til Ministeriet over, at Amtmændene have vægret sig ved at meddele de fornødne Ordres til at gennemføre den bestaaende Inddeling; kort sagt, der viser sig idelig Ulemper, naar man ubetinget skal lægge Hartkornet til Grund. Dette er dog Noget, som maa gjøre det meget betænkeligt her at afgjøre dette Spørgsmaal uden den omhyggelige Behandling, som Sagen i og for sig vil kræve, og jeg troer, at det ligger i alle deres Interesse, som ønske at faae denne Sag lettelig ført igennem, ikke at gjøre forøgede Vanskeligheder; thi er den Forandring, man ønsker, er den ellers forsvarlig, da vil den jo kunne blive taget under nogetligere Over-

veielse, som et særligt Forflag; men hvorfor nu besværliggjøre denne indviklede Sag med et i og for sig saa misligt Forflag?

Ordføreren: Jeg troer ikke, det vil være vanskeligt at imødegaae den ærede Ministers Øtringer; men det vilde vi nærmere ved Paragraphen komme til at prøve. Udvalget har taget § 13 under den omhyggeligste Overveielse og det staaer jo til Thinget, naar vi komme dertil, at gjøre det samme; notabene naar vi ikke antage Ændringsforflaget af den ærede Rigsdagsmand for Velle; thi saa kunne vi ingen omhyggelig Behandling faae anstillet af dette Spørgsmaal.

J. N. Hansen: Ja, det er blot i Anledning af den ærede Indenrigsministers Omhu for de smaa Hartkornbestidders Bedste, at jeg skulde tillade mig at bemærke, at der i Comiteen har siddet meget kyndige Mænd fra de vedkommende jydskke Egne, som han har henviist til, hvor denne Vanskelighed især skulde findes og de have i Comiteen paa det Bestemteste erklæret, at der aldeles ingen Vanskelighed vilde forefindes (Hør!). Naar den ærede Minister har meent, at vi for at fremme Ligheden i dette Punct havde stillet det paagældende Forflag til § 13, om at Hesteholdet ikke skulde komme i Betragtning, men blot Hartkornet, saa er det ganske bestemt, at Hensigten har været at gennemføre Lighed; thi vi gik ud fra, at denne Lov har til Hensigt at gennemføre Ligheden, og at man altsaa ikke burde lade en saadan betydelig Ulighed blive tilbage, at Gaarde med meget Hartkorn skulde udrede de samme Byrder, som Gaarde med mindre Hartkorn, hvilket let bliver Tilfældet, naar der ogsaa skal tages Hensyn til det mindre Hestehold, thi det har de større Gaarde dog altid; naar det blev staaende, meente vi, at der ingenlunde kunde siges at være gennemført nogen Lighed. Jeg skal her tillade mig at bringe i Erindring, hvad den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de District (Monrad) under denne Sags første Behandling oplyste, at det netop er en stor Fordeel for Jordbrugerne, at de kunne holde faa Heste i Forhold til deres Hartkorn, og at det vilde være, meente han, urigtigt at favorisere de Hartkornbestidere, der i Forhold til deres